

Juli 2015

Chemin des Dames

Door Marianne de Jong

De dertig kilometer lange herdenkingsroute *Chemin des Dames* in het noord Franse Picardie telt verschillende gedenkmonumenten. Naast de heroïsch en soms enigszins pompeuze beelden van na WOI, zijn twee hedendaagse monumenten verrezen van de kunstenaars: Christian Lapie en Haïm Kern.

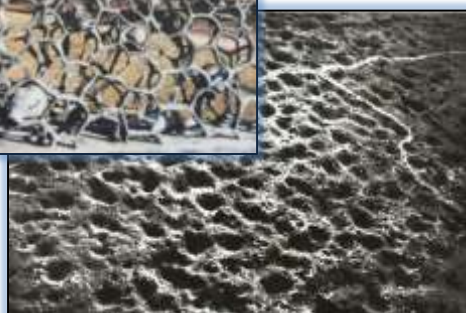

Bij de ingang van *Caverne du Dragon* het museum van Chemin des Dames staat een installatie van een negental figuren gegroepeerd opgesteld. Gemaakt door de Franse beeldhouwer Christian Lapie (1955) genaamd: *Constellation of Pain* uit 2007. De zes meter hoge pekzwart gestileerde figuren torenen hoog uit boven het glooiend landschap, verstild zonder ledematen of zintuigen. Na een verblijf in het Amazone regenwoud, wijdde de kunstenaar zich aan het realiseren van monumentale sculpturen in gecalcineerd eikenhout, ruw bewerkt met een hak. Zijn werk roept onmiddellijk herkenning op. Het monument gemaakt in opdracht voor de 90-jarige herdenking van de veldslagen van Chemin des Dames is opgedragen ter herinnering aan de Senegalese soldaten die hier dienst deden tijdens WOI.

In oostelijke richting zet de route zich voort richting Craonne en het *Plateau de Californie*. Op deze plek stond het gedenkmonument ter nagedachtenis en eerbetoon aan alle anonieme soldaten die het leven lieten in de Grote Oorlog van 1914-1918. Een van de bekendste werken van de Franse beeldhouwer van Duitse afkomst Haïm Kern (1930), getiteld: *Zij hadden geen keus* uit 1998. Zomer 2014 bezoekt een nietsvermoedende toerist de herdenkingsite om tot de ontdekking te komen dat het monument er niet meer staat. Het vier meter hoge gevaarte met een gewicht van 1,6 ton aan brons bleek gestolen, delen ervan doken op in België

en werden naar Chemin des Dames gebracht. Wat rest zijn de foto's, het origineel in deze omgeving geplaatst moet vast indrukwekkend zijn geweest. De structuur van het kunstwerk doet denken aan de aanblik van een desolaat maanlandschap, zoals het land er uitzag na de granaatinslagen en een web van bomkraters achterliet. Of er nog een nieuw werk komt van de inmiddels op leeftijd gekomen kunstenaar is niet bekend. De optie van een kleinere variant bij de ingang van het museum wordt door hem niet toegejuicht, liever ziet hij het beeld in zijn oorspronkelijke afmetingen.

Christian Lapie en Haïm Kern zijn beide in staat geweest een monument te creëren dat emotie genereert met betrekking tot deze beladen omgeving en de herinnering eraan levend houdt.

Waar te zien:

- Route Chemin des Dames, departement Aisne, Picardie, Frankrijk.